

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Nadežda Budimović, Olivera Milošević, Zlatko Čobović, Jelena Petković, Tamara Skrozza, Filip Švarn, Jelka Jovanović, Rodoljub Šabić, Ana Martinoli, Milena Vasić i Sanja Pavlović, na sednici održanoj 25. 1. 2024. godine, jednoglasno donosi

ODLUKU

Serijom tekstova, označenih kao „Dosije Braunović“, objavljenom od 15. novembra do 2. decembra 2023. godine, dnevni list „Kurir“ i portal „Kurir.rs“

1. prekršili su tačke 1, 2, 4 i 5 Odeljka I (Istinitost izveštavanja) Kodeksa novinara Srbije o obavezi novinara da tačno, objektivno, potpuno i blagovremeno izvesti o događajima od interesa za javnost poštujući pravo javnosti da sazna istinu i držeći se osnovnih standarda novinarske profesije, da pravi jasnu razliku između činjenica koje prenosi, komentara, pretpostavki i nagađanja, da, kad je neophodno, konsultuje što više izvora i omogućiti im da iznesu svoj stav, kao i tačku po kojoj je sa novinarstvom nespojivo objavljivanje neosnovanih optužbi, kleveta i glasina,

2. prekršili su tačku 2 Odeljka II (Nezavisnost od pritiska), po kojoj ekonomski i politički interesi izdavača ne smeju da utiču na uređivačku politiku na način koji bi imao za posledicu netačno, neobjektivno, nepotpuno i neblagovremeno informisanje javnosti,

3. prekršili su tačke 1 i 3 Odeljka IV (Odgovornost novinara) po kojoj je novinar, pre svega, odgovoran svojim čitaocima, slušaocima i gledaocima i tu odgovornost ne sme da podredi interesima drugih, a posebno interesima izdavača, vlade i drugih državnih organa, odnosno, po kojoj je obezvan da poštuje pravilo pretpostavke nevinosti i ne sme nikoga da proglasi krivim do izricanja sudske presude.

4. prekršili su tačke 1, 2 i 3 Odeljka V (Novinarska pažnja) o obavezi novinara da poslu pristupa sa dužnom profesionalnom pažnjom, kao i da ne sme slepo da veruje izvoru informacija, jer mora da vodi računa o tome da izvori informacija često slede svoje interese ili interese društvenih grupa kojima pripadaju i prilagođavaju svoje iskaze tim interesima, kao i da je prećutkivanje činjenica koje mogu bitno da utiču na stav javnosti o nekom događaju jednako njihovom namernom iskrivljivanju ili iznošenju laži,

5. prekršili su i tačku 1 Odeljka VII (Poštovanje privatnosti) o obavezi novinara da poštuje privatnost, dostojanstvo i integritet ljudi o kojima piše.

Nalaže se dnevnim novinama „Kurir“ i portalu „Kurir.rs“ da ovu odluku objave u roku od pet dana od dana dostavljanja odluke.

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Igor Braunović, direktor Javnog preduzeća „Srbija šume“ podneo je žalbu Savetu za štampu zbog osam tekstova objavljenih u štampanom izdanju, kao i na portalu „Kurir.rs“, kojima su, po mišljenju žalioca, prekršene tačke brojne tačke Kodeksa novinara Srbije iz poglavlja Istinitost izveštavanja, Odgovornost novinara i Novinarska pažnja. Žalitelj je, između ostalog, naveo da je od decembra 2017. godine direktor JP „Srbija šume“ i da je cilj ovih tekstova da se diskredituje on kao ličnost i funkcija koju obavlja. Preduzeće, istakao je, posluje pozitivno, finansira se iz sopstvenih prihoda, što očigledno nekome ne odgovara, pa je u tekstovima predstavljen kao osoba koja je počinila neka krivična dela, piše da je uhvaćen da prima mito, da uživa narkotike i sl. Ekipa „Kurira“ koja je napisala tekst ga, kako je istakao, nije kontaktirala, a smatra da su tekstovi krajnje tendenciozni, neistiniti, neprofesionalno napisani i bez dokaza za iznete tvrdnje.

U odgovoru na žalbu, advokati redakcije Branislav Glogonjac i Aleksandar Arsić su naveli da je žalba neosnovana, te da iz nje nije jasno koje informacije žalilac osporava i u čemu se konkretno ogleda povreda Kodeksa, sem dve sporne informacije – da je uhvaćen u primanju mita i da uživa narkotike. Kad je reč o te dve informacije, po tvrdnjama advokata, „iako su u tekstu izražene sumnje u pogledu koruptivnog ponašanja određenih aktera tekstova, kao i konzumiranja narkotika na zabavama od strane određenih lica (ne i od strane žalioca) – informacije koje je žalilac označio kao sporne nisu sadržane u predmetnim tekstovima.“ U odgovoru na žalbu se ukazuje i na to da žalilac tvrdi da se protiv njega ne vode krivični postupci, ali to se u tekstovima ni ne navodi. U tekstovima je navedeno da su mu pitanja poslata, kao i njegovim saradnicima, tako da nije tačno da nije imao priliku da na njih odgovori. Saznanja su dobijena od pouzdanih i dobro obaveštenih izvora, u čiju verodostojnost novinari nisu imali razloga da sumnjaju, a koje nisu dužni da saopšte. Tema je u javnom interesu, a tekstovima je naglašeno je da objavljene informacije nisu potvrđene. Žalilac nije označen izvršiocom bilo kog krivičnog dela, pa mu nije prekršena ni pretpostavka nevinosti, ističe se, između ostalog, u odgovoru advokata redakcije.

Članovi Komisije za žalbe su ocenili da je ovakav navodno istraživački serijal - zapravo politički progon u kome su po principu „toplog zeca“ kroz lavinu nepotkrepljenih optužbi provučeni, ne samo žalitelj, već i njegove stranačke kolege, pa i cela stranka, ali i desetak javnosti potpuno nepoznatih osoba koje se bave različitim poslovima u različitim mestima. Svi oni su targetirani bez stvarnog izvora, nedokumentovano, bez druge strane, uz iznošenje uvredljivih opaski i omalovažavajući ton.

Čak osam tekstova koji u osnovi predstavljaju ponavljanje istih optužbi uz dodavanje po neke nove mete, napisano je samo na osnovu anonimnog „dobro upućenog izvora“. I ovoga puta, kao u drugim sličnim serijama tekstova u našim medijima, izostao je pokušaj da se od

JP “Srbijašume” zatraže bilo kakve informacije, iako su sve optužbe vezane za navodne malverzacije baš u ovom javnom preduzeću.

U tekstovima se pominje da nije dobijen odgovor od žalitelja, kao ni od različitih stranačkih lidera, ali je odgovor od njih tražen verovatno samo kroz prozivke u javno objavljenim sadržajima, a ne direktno kroz kontakte sa njima.

Čak i da je sve što je izneseno u tekstovima tačno, načinom na koji su pisani tekstovi (nedostatak dokaza, izvora i odgovora), prekršene su brojne odredbe Kodeksa, na koje je žalitelj ukazao. Komisija smatra da su ovakvim pisanjem prekršene, pre svega tačke iz poglavlja Isinitost izvaštavanja koje se odnose na obavezu tačnog i objektivnog izveštavanja o događajima od interesa za javnost, pravljenja jasne razlike između činjenica pretpostavki i nagađanja, konsultovanja više izvora, kao i na zabranu objavljivanja neosnovanih optužbi, kleveta i glasina.

Prekršene su u tačke koje propisuju obavezu postupanja sa dužnom profesionalnom pažnjom, a po mišljenju Komisije, prekršena je i tačka 1 poglavlja IV koje se tiče odgovornosti novinara, jer je, u ovom slučaju, odgovornost koju novinari imaju isključivo prema svojim čitaocima, podređena određenim političkim interesima. U vezi sa tim, Komisija smatra i da je prekršena i tačka 2 poglavlja II, budući da su svi tekstovi „smešteni“ u period od 15. novembra do 2. decembra i neskriveno su usmereni na tada predstojeće izbore i na jednu političku opciju i njene članove.

Tekstovima je povređeno i pravo na privatnost, dostojanstvo i integritet osobe o kojoj se piše, bez obzira što je reč o javnom funkcioneru. Pravo na privatnost javnih ličnosti jeste, po Kodeksu novinara Srbije, suženo, ali to nikako ne znači da ga one uopšte nemaju, a posebno ne da nemaju pravo na zaštitu dostojanstva i integriteta.

Beograd, 25.1.2024.

Predsedavajuća

Nadežda Budimović